

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL BERNO KONVENCIJOS DĖL
LITERATŪROS IR MENO KŪRINIŲ APSAUGOS RATIFIKAVIMO“ NR. I-1351
2 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „1998 METŲ JUNGTTINIŲ TAUTŲ
KONVENCIJOS DĖL KOVOS SU NETEISĖTA NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ
MEDŽIAGŲ APYVARTA RATIFIKAVIMO“ NR. VIII-660 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL JUNGTTINIŲ
TAUTŲ ORGANIZACIJOS KONVENCIJOS PRIEŠ TARPTAUTINĮ ORGANIZUOTĄ
NUSIKALSTAMUMĄ RATIFIKAVIMO“ NR. IX-794 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL SUSITARIMO
DĖL NETEISĖTOS PREKYBOS JŪRA, ĮGYVENDINANČIO JUNGTTINIŲ TAUTŲ
ORGANIZACIJOS KONVENCIJOS DĖL KOVOS SU NETEISĖTA NARKOTINIŲ IR
PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ APYVARTA 17 STRAIPSNĮ, RATIFIKAVIMO“ NR. IX-
1025 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMO „DĖL KONVENCIJOS DĖL NUSIKALTIMŲ, PADARYTŲ TARPTAUTINIŲ
MASTU SAUGOMIEMS ASMENIMS, ĮSKAITANT DIPLOMATUS, PREVENCIJOS IR
BAUDIMO UŽ JUOS RATIFIKAVIMO“ NR. IX-1084 2 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMO „DĖL TARPTAUTINĖS KONVENCIJOS DĖL KOVOS SU TERORIZMO
FINANSAVIMU RATIFIKAVIMO“ NR. IX-1216 2 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
„DĖL PROTOKOLO DĖL PREKYBOS ŽMONĖMIS, YPAČ MOTERIMIS IR VAIKAIS,
PREVENCIJOS, SUSTABDYMO BEI BAUDIMO UŽ VERTIMĄSI JA, PAPILDANČIO
JUNGTTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS KONVENCIJĄ PRIEŠ TARPTAUTINĮ
ORGANIZUOTĄ NUSIKALSTAMUMĄ, RATIFIKAVIMO“ NR. IX-1525 2 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL PROTOKOLO PRIEŠ NETEISĖTĄ ŠAUNAMŲJŲ
GINKLŲ, JŲ DALIŲ IR KOMPONENTŲ BEI ŠAUDMENŲ GAMYBĄ IR PREKYBĄ
JAIS, PAPILDANČIO JUNGTTINIŲ TAUTŲ KONVENCIJĄ PRIEŠ TARPTAUTINĮ
ORGANIZUOTĄ NUSIKALSTAMUMĄ, RATIFIKAVIMO“ NR. IX-2020 3 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos ratifikavimo“ Nr. I-1351 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „1998 metų Jungtinių Tautų Konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta ratifikavimo įstatymo“ Nr. VIII-660 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Jungtinių Tautų organizacijos konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ratifikavimo“ Nr. IX-794 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Susitarimo dėl neteisėtos prekybos jūra, įgyvendinančio Jungtinių Tautų Organizacijos konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta 17 straipsnį, ratifikavimo“ Nr. IX-1025 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Konvencijos dėl nusikaltimų, padarytų tarptautiniu mastu saugomiems asmenims, įskaitant diplomatus, prevencijos ir baudimo už juos ratifikavimo“ Nr. IX-1084 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Tarptautinės konvencijos dėl kovos su terorizmo finansavimu ratifikavimo“ Nr. IX-1216 2 straipsnio pripažinimo neteksiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Protokolo dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, papildančio Jungtinių Tautų Organizacijos konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ratifikavimo“ Nr. IX-1525 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir Lietuvos

Respublikos įstatymo „Dėl Protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ratifikavimo“ Nr. IX-2020 3 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengimą paskatino galima Įstatymų projektų ir Lietuvos Respublikos 2012 m. rugsėjo 18 d. įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos pareiškimo pagal prie Jungtinių Tautų chartijos pridėto Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto 36 straipsnio 2 dalį dėl privalomosios Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimo“ Nr. XI-2221 (toliau – Įstatymas dėl privalomosios Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimo) normų kolizija.

Įstatymų projektais keičiamuose ar pripažinti netekusiais galios siūlomuose tarptautinių sutarčių ratifikavimo įstatymų straipsniuose įtvirtintos išlygos Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos taikymui neatitinka dabartinės geopolitinės konjunktyūros bei neobjektyviai riboja galimybes efektyviai reaguoti į naujas išorės grėsmes. Be to, 2012 m. rugsėjo 18 d. priimtu Įstatymu dėl privalomosios Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimo, iš esmės nustačius horizontalų požiūrį į Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimą tarpvalstybiniams ginčams dėl tarptautinės teisės pažeidimo spręsti, keičiamos ar pripažinti netekusiomis galios siūlomos įstatymų nuostatos tapo netikslingos, neužtikrina teisinės sistemos vienovės.

Priėmus Įstatymo projektus bus panaikintos Lietuvos Respublikos išlygos dėl ginčų perdavimo Tarptautiniam Teisingumo Teismui, kas Lietuvai leis spręsti ginčus dėl tarptautinės teisės pažeidimo Tarptautiniame Teisingumo Teisme, visapusiškai ir vieningai pripažinti šio teismo privalomą jurisdikciją bei panaikinti šiuo metu galiojančias įstatymų normų kolizijas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir žmogaus teisių politikos grupės vyresnioji patarėja Aurelija Baltikauskaitė (tel. +370 600 42858, el. p. aurelija.baltikauskaite@tm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu galiojančiuose minėtų tarptautinių sutarčių ratifikavimo įstatymuose yra numatytos išlygos, kuriomis nepripažįstama Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcija.

Lietuvos Respublikos 1996 m. gegužės 28 d. įstatymo „Dėl Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos ratifikavimo“ Nr. I-1351 2 straipsniu Lietuvos Respublikos Seimas pareiškė, kad lieka galioti Lietuvos Respublikos pareiškimas, pagal kurį, vadovaudamasi Berno konvencijos 33 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublika nelaiko savęs susaistytą Berno konvencijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kuriomis remiantis bet koks dviejų arba kelių Berno Sąjungoje dalyvaujančių valstybių ginčas dėl Konvencijos aiškinimo ar taikymo, neišspręstas derybomis, vienos iš ginčo šalių prašymu perduodamas Tarptautiniam Teisingumo Teismui.

Lietuvos Respublikos 1998 m. kovo 12 d. „1988 metų Jungtinių Tautų Konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta ratifikavimo įstatymo“ Nr. VIII-660 3 straipsnio 2 punkte įtvirtintas Lietuvos Respublikos pareiškimas netaikyti šios konvencijos 32 straipsnio 2 ir 3 punktų nuostatų, numatančių spręsti ginčus dėl šios konvencijos interpretavimo ar taikymo Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

Lietuvos Respublikos 2002 m. kovo 19 d. įstatymo „Dėl Jungtinių Tautų organizacijos konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ratifikavimo“ Nr. IX-794 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad remdamasis šios konvencijos 35 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, jog Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis konvencijos 35 straipsnio 2 dalies nuostatų, numatančių spręsti ginčus dėl šios konvencijos aiškinimo ar taikymo Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

Lietuvos Respublikos 2002 m. liepos 4 d. įstatymo „Dėl Susitarimo dėl neteisėtos prekybos jūra, įgyvendinančio Jungtinių Tautų Organizacijos Konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta 17 straipsnį, ratifikavimo“ Nr. IX-1025 3 straipsnio 2 dalyje

įtvirtinta, kad Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis ratifikuojamo susitarimo 34 straipsnio 4 dalies nuostatų, jog kiekvienas ginčas, kurio nepavyksta išspręsti pagal susitarimo nuostatas, vienos iš ginčo šalių prašymu gali būti perduotas spręsti Tarptautiniam Teisingumo Teismui.

Lietuvos Respublikos 2002 m. rugsėjo 19 d. įstatymo „Dėl Konvencijos dėl nusikaltimų, padarytų tarptautiniu mastu saugomiems asmenims, įskaitant diplomatus, prevencijos ir baudimo už juos ratifikavimo“ Nr. IX-1084 2 straipsnyje įtvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo pareiškimas, vadovaudamasis konvencijos 13 straipsnio 2 dalimi, kad Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis šios konvencijos 13 straipsnio 1 dalies nuostatų, numatančių spręsti ginčus dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

Lietuvos Respublikos 2002 m. gruodžio 3 d. įstatymo „Dėl Tarptautinės konvencijos dėl kovos su terorizmo finansavimu ratifikavimo“ Nr. IX-1216 2 straipsnyje įtvirtinta, jog vadovaudamasis Konvencijos 24 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, kad Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis konvencijos 24 straipsnio 1 dalies nuostatų, numatančių ginčus dėl šios konvencijos aiškinimo ar taikymo spręsti Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

Lietuvos Respublikos 2003 m. balandžio 22 d. įstatymo „Dėl Protokolo dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertinamą ją, papildančio Jungtinių Tautų Organizacijos konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ratifikavimo“ Nr. IX-1525 2 straipsnyje įtvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo pareiškimas, kuriuo vadovaudamasi Protokolo 15 straipsnio 3 dalimi Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis Protokolo 15 straipsnio 2 dalies nuostatų, numatančių spręsti ginčus dėl šio Protokolo aiškinimo ar taikymo Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

Lietuvos Respublikos 2004 m. vasario 12 d. įstatymo „Dėl Protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ratifikavimo“ Nr. IX-2020 3 straipsnyje nurodyta, jog vadovaudamasis Protokolo 16 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, kad Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis protokolo 16 straipsnio 2 dalies nuostatų, numatančių ginčus dėl šio protokolo aiškinimo ar taikymo spręsti Tarptautiniame Teisingumo Teisme.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Pažymėtina, kad Įstatymų projektais pripažinus išlygas, kuriomis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ratifikavimo įstatymuose nepripažįstama Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcija, netekusiomis galios, toliau liktų galioti Įstatymas dėl privalomosios Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimo, pagal kurį Lietuvos Respublika pripažįsta, be specialaus dėl to sutarimo, *ipso facto*, Tarptautinio Teisingumo Teismo privalomąją jurisdikciją sprendžiant visus teisinius ginčus su bet kuria kita valstybe, prisiėmusia tokį patį įsipareigojimą pagal Tarptautinio Teisingumo Teismo Statuto 36 straipsnio 2 dalį. Atlikus tarptautinių sutarčių ratifikavimo įstatymų pakeitimus, būtų panaikinta šiuo metu egzistuojanti normų kolizija, teisinis reguliavimas būtų aiškesnis, nuoseklesnis, nedviprasmiškas ir užtikrintų Lietuvos Respublikos interesus tarptautinėje plotmėje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma, Lietuvos Respublika plačiąja prasme pripažįsta Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikciją.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimti Įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimtų įstatymų įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimtų Įstatymų projektų įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ar verslo plėtrai.

8. Įstatymų projektų atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymų projektus, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymams įgyvendinti nereikės priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Priimtiems įstatymams įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Įstatymų projektų reikšminiai žodžiai.

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „*Tarptautinis Teisingumo Teismas*“, „*privalomoji jurisdikcija*“, „*išlygos*“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.
